

Modli sa, zorientuj sa a chod'voliť!

Spoločenská realita na Slovensku:

Naša spoločnosť je chorá. Je v nej veľa dezinformácií, nevraživosti a je nezmieriteľne rozdelená. Potrebuje uzdravenie. Akú podobu má zdravá spoločnosť? Prevažuje v nej sloboda od hriechu (nie jeho legalizácia), spravodlivosť pre všetkých a pokoj, ktorého predpokladom sú zdravé vzťahy. Tu sú tri krátke odporúčania, ktoré môžu zmeniť chod slovenských dejín:

1. Modli sa za zázrak uzdravenia pre našu krajinu.
2. Zorientuj sa v téme duchovne, spoločensky i politicky.
3. Buď zodpovedný, využij svoje právo a chod'voliť.

Dušan Uhrin

Návod pre tých, ktorí chcú byť v téme viac zorientovaní:

Biblické citáty k jednotlivým bodom zamyslenia sú z ekumenického prekladu a sú uvedené na konci zamyslenia, na stranách 5 – 11.

1. Potrebujeme rozumieť tomu, aká filozofia, ideológia, kultúra a politika nás ovplyvňuje. Ak si tento fakt neuvedomíme, budeme so svojimi blížnymi hovoriť rovnakým jazykom, ale na tému spoločenského diania si nebudeme rozumieť.

2. Božia náruč. Bohu ide o dobro jednotlivcov, národov i celého sveta. Pritom dobro nemusí znamenať iba materiálny, sociálny a politický blahobyť. To najväčšie dobro je spoločenstvo s Bohom v časnosti i na večnosti.

3. Božie zámery. Boh zamýšľal, aby v duši každého človeka, v národoch i medzi národmi vládla pravda, spravodlivosť, pokoj a z toho prameniaca mier, a nie vojna. Každá vojna začína nepokojom v srdci tých, ktorí majú moc, ale nepoznajú Boha.

4. Božia spravodlivosť. Boh chce, aby bolo dobro odmeňované a zlo trestané. To by malo byť v našich podmienkach zabezpečované prostredníctvom čestných, statočných a schopných ľudí v polícii, na prokuratúre a na súdoch.

5. Božia starostlivosť. Bohu záleží na tom, aby bolo primerane

postarané o tých, ktorí sú z objektívnych dôvodov slabí, chorí, sú vdovy, chudobní, bezbranní, cudzinci, ... postarané prostredníctvom ľudí, cirkvi, ministerstiev, štátnych inštitúcií a úradov.

6. Božia rola. Boh je kľúčový pri pozitívnej transformácii spoločnosti. Voliči i politici môžu byť jeho nástrojom.

7. Božia pravda a dobro sú zjavené v Písme. My ich máme hľadať, milovať, brániť, konať a prinášať do všetkých oblastí spoločenského života. Dezorientovanou spoločnosťou sme tlačení, aby sme posúvali hranicu medzi pravdou a lžou, dobrom a zlom v oblasti morálky, hodnôt a dokonca aj prirodzenej sexuality zlým smerom. Dávajme si pozor aj na redefiníciu pojmov.

8. Najefektívnejšia zmena spoločnosti k dobrému spočíva v obrátení sa čo najväčšieho počtu ľudí k Bohu. Preto neoddeliteľnou súčasťou modlitieb za dobro spoločnosti sú aj modlitby za prebudenie v národe.

9. Duchovný zápas. Zápas o dobro

spoločnosti nie je len o silných argumentoch, dobrej propagácii, šikovnej kampani, či veľkej mediálnej podpore. Je to predovšetkým o duchovnom zápase.

10. Mnohé výzvy a vyhlásenia

Božieho slova sa vzťahujú na každú oblasť spoločenského života bez výnimky, teda aj na vrcholovú politiku. Aj tam, na vrchných poschodiach spoločenského života, majú byť kresťania šíriteľmi hodnôt Božieho kráľovstva.

11. Rôzne služby a povolania. Nie každý kresťan je povolaný do služby Bohu a zároveň aj do služby spoločnosti v pozícii politika, ale každý kresťan je Bohom vyzvaný k priebežným modlitbám za krajinu a jej správcov. Niektorí kresťania majú tendenciu si myslieť, že kresťan nepatrí do politiky. Takýto postoj nemá biblické opodstatnenie.

12. Potreba vodcov. Všetky spoločenské zoskupenia potrebujú múdrych, schopných, kompetentných a zodpovedných vodcov. Túto pravdu potvrdzuje celé Písmo i dejiny ľudstva. Je múdre, ak voľbou pomáhamo takých vodcov v krajine ustanoviť.

13. Zdravé sebavedomie. O obraz vodcu o sebe samom by mal zodpovedať realite. Mal by vedieť, aké dary dostal od Pána Boha. Mal by poznať svoje limity i svoj potenciál. Nemal by sa podceňovať, ani preceňovať. Mal by sa vedieť

ospravedlniť i odpustiť. Mal by vedieť, kedy má do služby spoločnosti vstúpiť a kedy svoje miesto prenechať iným.

14. Charakter. Človek vplyvu by mal mať v poriadku morálny kompas. Mal by mať správne nastavenú hranicu medzi dobrom a zlom, mal by robiť správne rozhodnutia, aj keď z toho nemá osobný prospech a aj vtedy, keď ho nikto nevidí. Mal by mať odvahu sa ozvať, keď niečo nie je v poriadku. Mal by to robiť odvážne, múdro a korektne.

15. Múdrost a odbornosť. Človek vplyvu by mal vynikať minimálne v jednej téme, ale odborne môže mať aj širší záber. Mal by byť argumentačne zdatný. Mal by vedieť v danej téme spolupracovať s odborníkmi a zrozumiteľne komunikovať smerom k laickej verejnosti.

16. Vysoká politika. Mnohí duchovní veľikáni, aj keď neboli dokonalí, boli Bohom povolaní do vysokej politiky, aby v nej naplňali Božie zámery. Boh si takých ľudí môže použiť aj dnes.

17. Kontrola moci. Je múdre, aby v pluralitnej spoločnosti, v ktorej majú rovnaké práva na existenciu rôzne filozofie a náboženstvá, bola moc rozdelená a kontrolovaná. Strážime si osobné veci. Zlo nespí ani v štátnych inštitúciách, preto musia byť na sebe nezávislé, musia mať kontrolné mechanizmy a mali by v nich pracovať charakterní

a schopní ľudia. My im k výkonu verejnej služby môžeme dať prostredníctvom volieb mandát.

18. Jazyk v pluralitnej spoločnosti.

Nie všetci v pluralitnej spoločnosti rozumejú biblickému jazyku. Čomu ľudia ako-tak rozumejú je jazyk populárne podávanej vedy. Dobre robená a dobre interpretovaná veda nikdy nepôjde proti dobrej biblickej exegéze.

19. Kresťanstvo i demokracia

v sebe zahŕňajú slobodu a z toho plynúce možnosti voľby. Môžu sa vzájomne dopĺňať, vytvárať synergický efekt, a tak zväčšiť svoj pozitívny vplyv. Boh akceptuje našu slobodnú vôľu, berie nás však na zodpovednosť, ako so slobodnou voľbou naložíme.

20. Slabina demokracie. Súčasťou demokratických volieb sú aj politici, ktorí sa tvária výrazne lepšie, ako v skutočnosti sú (vlci v ovčom rúchu), majú zlé zámery a potenciál koncentrovať moc vo svojich rukách. Je dôležité, aby sme tieto riziká už v zárodku odhalili a nedali vo voľbách šancu na úspech ľuďom so zlými úmyslami.

21. Správne sa zorientovať.

Je dôležité, aby sa voliči v demokratickom prostredí správne zorientovali morálne, politicky i geopoliticky. Ak tak urobia, vyberú väčšie dobro. Zorientovaní ľudia svojou aktívnou účasťou vo voľbách umenšujú zlo v spoločnosti.

22. Kompromisy v politike.

V politike je veľký priestor pre hriech, sebecké záujmy a nekalé praktiky. Politické kompromisy sú v poriadku, ak sú v súlade so zákonom, morálkou a vzájomnými dohodami na presadenie všeobecného dobra. Kresťan však nemôže robiť kompromisy s hriechom. Pre neho musí byť cieľom všeobecné dobro a k nemu korektná a čistá cesta. Rozhodne sa musí postaviť voči každému zlu, vierolomnosti, manipulácii, klamstvu, korupcii, nevraživosti, nenávisti, extrémizmu, fašizmu, aj keď sa zlo niekedy tvári konzervatívne.

23. Potreba pokánia, ochota

odpúšťať. Boh, v prípade nášho zlyhania, očakáva pokánie, na ktoré s radosťou reaguje milosťou a požením. Od ľudí s veľkou sférou vplyvu, ktorých zlyhanie je verejné, sa vyžaduje verejné pokánie a verejná snaha o nápravu. Pokánie je kľúčové pre pozitívnu transformáciu človeka i celej spoločnosti. Pozitívna zmena spoločnosti začína pokáním za hriechy minulé i súčasné. Aj naša spoločnosť je dnes zrelá na pokánie, modlitby a pôst.

24. Umenie možného. Politika je umenie čo najlepšieho možného riešenia za danej politickej konštelácie a vonkajších okolností pri riadení štátu a spravovaní vecí verejných. Musíme mať na pamäti, že v politickom živote nie sú vždy na výber dobré a zlé alternatívy. Často sú k dispozícii len veľmi, veľmi zlé a ešte horšie možnosti.

25. Posudzovanie správcov.

Budme opatrní pri posudzovaní politikov a ich motívov najmä vtedy, keď nám chýbajú relevantné vstupné informácie. Domýšľanie, negatívne nálepkovanie bez dôkazov a znalostí všetkých okolností, často dokonca zámerne, s cieľom pošpiniť a diskreditovať politických oponentov, je na Slovensku bežná prax. Modlime sa, aby sa to zmenilo.

26. Láska k blížnym má mnoho

podôb. Jednou z nich je vylepšovanie noriem fungovania spoločnosti. Voľbami do zákonodarného zboru a exekutívy „vyberme“ čo najviac charakterných odborníkov. Bezúhonnosť, pravda, úcta, zodpovednosť, česťnosť, vernosť, transparentnosť, pokora, zmierlivosť, schopnosť spolupracovať, integrita (t. j. harmónia hodnôt, slov a skutkov) a samozrejme odbornosť musia byť neoddeliteľnou súčasťou osobnostnej výbavy tých kandidátov, ktorým chceme dať svoj hlas.

27. Láska k nepriateľom. Ježiš nás k tomu vyzýva. Kresťan v politike má veľa príležitostí milovať tých, ktorí sa k nemu správajú bez príčiny nepriateľsky. Milovať nepriateľov je mimoriadne ťažké a náročné, preto kresťania v politike potrebujú naše modlitby.

28. Miesto bez lásky. V rokovacej sále Národnej rady SR zaznievajú mnohé konštruktívne riešenia užitočné pre Slovensko. Je to však

jediné pracovisko na Slovensku, na ktorom platí výroková imunita bez efektívneho kontrolného mechanizmu. Žiaľ, aj z toho dôvodu sa v nej veľa zavádza, manipuluje, klame, znevažuje, uráža, čo sa následne šíri prostredníctvom senzáciechtivých novinárov a médií do celej zmätenej spoločnosti. Má pracovať kresťan v takom morálne kontaminovanom prostredí? Áno, má (*). Národná rada SR je mimoriadne vhodné miesto na aplikáciu týchto textov.

29. Zlé reakcie na zlo v spoločnosti

a politike: a) pasivita, rezignácia, zatváranie si očí pred udalosťami v spoločnosti; b) pripojenie sa k davu nespokojných občanov plných beznádeje, deštruktívneho hnevu, či dokonca nenávisti; c) nezodpovedný prístup k voľbám; d) neúčast na voľbách (= % hlasu darujem tým, ktorí zjavne porušujú Božie princípy).

30. Dobré reakcie na zlo v spoločnosti a politike:

a) modlitby za prebudenie v národe, t. j. zmena spoločnosti zvnútra; b) modlitby za voľby; c) zodpovedný prístup k voľbám, t. j. zorientovanie sa v problematike, účasť na voľbách a voľba podľa najlepšieho vedomia a svedomia; d) príhovorné modlitby za spravovanie spoločnosti aj po voľbách, bez ohľadu na to, ako dopadnú.

Záver: „Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé“ (Rímskym 12, 21).

Biblické texty:

Druhá kniha Kronická 7, 13 Keď uzavriem nebesia, takže nebude dažďa, keď prikážem kobyľkám spustošiť zem, keď pošlem na svoj ľud mor, 14 a môj ľud, po mne pomenovaný, sa pokorí, bude sa ku mne utiekať a odvráti sa od svojich zlých ciest, vypočujem ho z nebies, odpustím mu hriech a jeho zem uzdravím (citát je z Božej odpovede na Šalamúnovu modlitbu).

Jeremiáš 29, 7 Usilujte sa o blaho mesta, kam som vás poslal do zajatia, modlite sa zaň k Hospodinovi, pretože od jeho blaha závisí aj vaše blaho.' ... 11 Ja poznám svoje zámery, ktoré mám s vami,' znie výrok Hospodina, sú to zámery pokoja, a nie nešťastia; dám vám budúcnosť a nádej. 12 Keď budete ku mne volať, keď prídete a budete sa ku mne modliť, vypočujem vás. 13 Budete ma hľadať a nájdete ma, lebo ma budete hľadať celým svojím srdcom. 14 Dám sa vám nájsť,' znie výrok Hospodina, ... a zmením váš údel.

Prvý list Timotejovi 2, 1 Predovšetkým teda žiadam, aby sa konali prosby, modlitby, prihovorné modlitby, vďaka za všetkých ľudí, 2 za kráľov a všetkých vysokopostavených, aby sme mohli žiť nerušeným a pokojným životom vo všetkej zbožnosti a dôstojnosti. 3 Toto je dobré a príjemné pred Bohom, naším Spasiteľom, 4 ktorý chce, aby všetci ľudia boli spasení a spoznali pravdu: 5 lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi — človek Kristus Ježiš, 6 ktorý dal seba samého ako výkupné za všetkých;

Druhý list Timotejovi 3, 1 Uvedom si však, že v posledných dňoch nastanú ťažké časy. 2 Ľudia budú sebeckí, budú milovať peniaze, budú chvastaví, namyslení, rúhači, neposlušní voči rodičom, nevďační, bezbožní, 3 neláskaví, nelútostní, ohovárači, nezdržanliví, bezohľadní, bez lásky k dobru, 4 zradcovia, nerozvážni, namyslení, viac milujúci rozkoše ako Boha. 5 Budú mať výzor nábožnosti, ale jej moc budú popierať. Aj od týchto sa odvracaj.

Prvý list Petra 3, 8 Napokon všetci buďte jednomyselní, súcitní, plní bratskej lásky, milosrdní a pokorní. 9 Neodplácajte sa zlým za zlé ani zlorečením za zlorečenie, naopak, vy žehnajte, lebo ste boli povolaní, aby ste sa stali dedičmi požehnaní. 10 Ved' kto chce milovať život a vidieť dobré dni, nech si zdržuje jazyk od zlého a pery od lstivých rečí, 11 nech sa odvráti od zlého a koná dobro, nech hľadá pokoj a usiluje sa oň. 12 Ved' Pánove oči hľadajú na spravodlivých, jeho uši načúvajú ich prosbám, ale Pánova tvár je proti tým, čo robia zle. 13 Ktože vám uškodí, ak budete horliť za dobro? 14 Ale ak aj trpíte pre spravodlivosť, ste blahoslavení. Nemajte z nich strach a neľakajte sa, 15 ale Pána, Krista, posväťte vo svojich srdciach. Budte stále pripravení k obhajobe pred každým, kto by od vás žiadal, aby ste vydali počet z nádeje, ktorú máte, 16 ale robte to v tichosti, s bázňou a dobrým svedomím, aby tí, čo znevažujú váš dobrý spôsob života v Kristovi, boli zahanbení v tom, z čoho vás ohovárajú. 17 Lepšie je totiž trpieť, ak to bude Božia vôľa, keď robíte dobre, než keď robíte zle.

(1) Potrebujeme rozumieť... Izaiáš 55, 8 „Ved' moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty,“ znie výrok Hospodina. 9 „Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky. Prvý list Korinským 2, 16 Ved' kto poznal Pánovu myseľ, aby ho poučal? My však máme myseľ Kristovu! Kolosenským 2, 8 Dajte pozor, aby vás niekto neprivedol do otroctva prázdny a klamným filozofovaním, založeným na ľudských podaniach, na živloch sveta, a nie na Kristovi.

(2) Božia náruč. Ján 3, 16 Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život. 17 Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby ho spasil.

(3) Božie zámery. Jeremiáš 29, 11 Ja poznám svoje zámery, ktoré mám s vami,“ znie výrok Hospodina, „sú to zámery pokoja, a nie nešťastia; dám vám budúcnosť a nádej.

(4) Božia spravodlivosť. Rímskym 13, 1 Každý nech sa podriadi vrchnosti. Lebo niet vrchnosti, ak len nie od Boha, a tie, ktoré sú, ustanovil Boh. 2 A tak kto sa stavia proti vrchnosti, protiví sa Božiemu ustanoveniu, a tí, čo sa protivia, priťahujú si odsúdenie. 3 Predstavených sa netreba báť pre dobrý skutok, ale pre zlý. Chceš sa nebáť vrchnosti? Konaj dobro a budeš mať od nej pochvalu. 4 Ona je totiž Božím služobníkom pre tvoje dobro. Ale ak robíš zle, boj sa, lebo nie nadarmo nosí meč. Je totiž Božím služobníkom, pomstiteľom, vykonávateľom jeho hnevu proti tomu, kto robí zle. 5 Preto sa jej treba podriaďovať nielen pre hnev, ale aj pre svedomie. 6 Aj preto totiž platíte dane, lebo oni sú Boží služobníci a venujú sa práve tejto úlohe.

(5) Božia starostlivosť. Matúš 25, 34 Potom kráľ povie tým po pravici: „Podťe, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je vám pripravené od založenia sveta. 35 Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma, 36 bol som nahý a priodeli ste ma, bol som chorý a navštívili ste ma, bol som vo väzení a prišli ste za mnou.“ ... Jakub 1, 27 Čistá a nepoškvrnená zbožnosť pred Bohom a Otcom je: navštevovať siroty a vdovy v ich súžení a chrániť sa pred poškvrou sveta.

(6) Božia rola. Ján 14, 6 Ježiš je cesta, pravda i život. Ježiš je náš Spasiteľ! Títovi 1,4b Milosť a pokoj od Boha Otca a Ježiša Krista, nášho Spasiteľa. Ježiš je ústrednou postavou dejín: Ján 1, 1 Na počiatku bolo Slovo (= Ježiš), to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. 2 Ono bolo na počiatku u Boha. 3 Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho, čo jestvuje. 4 V ňom bol život a život bol svetlom ľudí. Boh uzdravuje zem: 2. Kronická 7, 14 a môj ľud, po mne pomenovaný, sa pokorí, bude sa ku mne utiekať a odvráti sa od svojich zlých ciest, vypočujem ho z nebies, odpustím mu hriechy a jeho zem uzdravím. Boh ustanovuje i zosadzuje kráľov: Prorok Daniel 2, 21 . Boh je Pán pánov a Kráľ kráľov (Zjavenie 17, 14). Boh si presadí svoju vôľu (Matúš 6, 10), alebo sa odmlčí a tým umožní, aby pôsobil zákon sejbý a žatvy (Galatským 6, 7).

(7) Božia pravda a dobro. Prorok Izaiáš 5, 20 Beda tým, čo zlé nazývajú dobrým a dobré zlým, čo tmu pokladajú za svetlo a svetlo za tmu, horké pokladajú za sladké a sladké za horké. Ján 14, 6 Ježiš je cesta, pravda i život. Rímskym 1, 18 Boží hnev sa totiž zjavuje z neba proti každej bezbožnosti a nespravodlivosti ľudí, ktorí nespravodlivosťou prekážajú pravde. ... 20b A tak nemajú ospravedlnenie, 21 pretože hoci poznali Boha, neoslávili ho ako Boha ani mu neprejavili vďačnosť. Vo svojom uvažovaní upadli do márnosti a ich nerozumné srdce sa zatemnilo. 22 Tvrdili, že sú múdri, a stali sa bláznami. ... 24 Preto pre túžby ich srdc vydal ich Boh napospas nečistote, takže sami zneuctovali vlastné telá. 25 Božiu pravdu zamenili za lož a korili sa a slúžili stvorenstvu namiesto Stvoriteľovi... 26 Preto ich Boh vydal napospas hanebným vášňam. Lebo ich ženy zamenili prirodzený styk za protiprirodzený. 27 Podobne aj muži zanechali prirodzený styk so ženou a rozpálili sa rozkošníckou vášňou jeden voči druhému; muži s mužmi páchali hanebnosti a sami na sebe si odniesli zaslúženú odplatu za svoje poblúdenie. 28 A pretože odmietli uznať Boha, vydal ich Boh napospas ich skazenému rozumu, takže robia, čo sa nesluší. 29 Sú plní všelijakej nespravodlivosti, zloby, lakomstva, zla, plní závesti, vraždy, sváru, podvodu, nízkości. Sú to klebetníci, 30 ohovárači, tí, ktorí nenávidia Boha, násilníci, domýšľavci, chválenkári. Vymýšľajú zlé veci, neposlúchajú rodičov, 31 sú nerozumní, nestáli, neláskaví, nemilosrdní. 32 Poznajú Božie ustanovenie, že tí, čo páchajú takéto veci, zasluhujú si smrť. A predsa to nielen sami robia, ale aj schvaľujú, keď to robia iní. Jakub 1, 17 Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny.

(9) Duchovný zápas. Efezským 6, 10 Napokon posilňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. 11 Oblečte sa do plnej Božej výzbroje, aby ste mohli obstáť proti úkladom diabla. 12 Ved' náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach. 13 Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v ten deň zla odolať a tým, že všetko prekonáte, obstáť. 14 Stojte teda! Bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti 15 a obujte si na nohy pripravenosť na ohlasovanie evanjelia pokoja. 16 Nadovšetko uchopte štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy toho Zlého. 17 Vezmite si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo. 18a V každom čase v Duchu proste vo všetkých modlitbách a prosbách.

(10) Výzvy a vyhlásenia. Matúš 5, 13 Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Už nie je na nič súca, len ju vyhodíť von, aby ľudia po nej šliapali. 14 Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, sa nedá ukryť. 15 Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým v dome. 16 Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach! 2.Korinským 2, 15 Lebo sme Kristovou vôňou, príjemnou Bohu uprostred tých, čo získavajú spásu aj medzi tými, čo hynú; Rímskym 12, 21 Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé.

(7) Božia pravda a dobro. Prorok Izaiáš 5, 20 Beda tým, čo zlé nazývajú dobrým a dobré zlým, čo tmu pokladajú za svetlo a svetlo za tmu, horké pokladajú za sladké a sladké za horké. Ján 14, 6 Ježiš je cesta, pravda i život. Rímskym 1, 18 Boží hnev sa totiž zjavuje z neba proti každej bezbožnosti a nespravodlivosti ľudí, ktorí nespravodlivosťou prekážajú pravde. ... 20b A tak nemajú ospravedlnenie, 21 pretože hoci poznali Boha, neoslávili ho ako Boha ani mu neprejavili vďačnosť. Vo svojom uvažovaní upadli do márnosti a ich nerozumné srdce sa zatemnilo. 22 Tvrdili, že sú múdri, a stali sa bláznami. ... 24 Preto pre túžby ich srdc vydal ich Boh napospas nečistote, takže sami zneuctovali vlastné telá. 25 Božiu pravdu zamenili za lož a korili sa a slúžili stvorenstvu namiesto Stvoriteľovi... 26 Preto ich Boh vydal napospas hanebným vášňam. Lebo ich ženy zamenili prirodzený styk za protiprirodzený. 27 Podobne aj muži zanechali prirodzený styk so ženou a rozpálili sa rozkošníckou vášňou jeden voči druhému; muži s mužmi páchali hanebnosti a sami na sebe si odniesli zaslúženú odplatu za svoje poblúdenie. 28 A pretože odmietli uznať Boha, vydal ich Boh napospas ich skazenému rozumu, takže robia, čo sa nesluší. 29 Sú plní všelijakej nespravodlivosti, zloby, lakomstva, zla, plní závesti, vraždy, sváru, podvodu, nízkości. Sú to klebetníci, 30 ohovárači, tí, ktorí nenávidia Boha, násilníci, domýšľavci, chválenkári. Vymýšľajú zlé veci, neposlúchajú rodičov, 31 sú nerozumní, nestáli, neláskaví, nemilosrdní. 32 Poznajú Božie ustanovenie, že tí, čo páchajú takéto veci, zasluhujú si smrť. A predsa to nielen sami robia, ale aj schvaľujú, keď to robia iní. Jakub 1, 17 Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny.

(9) Duchovný zápas. Efezským 6, 10 Napokon posilňujte sa v Pánovi a v sile jeho moci. 11 Oblečte sa do plnej Božej výzbroje, aby ste mohli obstáť proti úkladom diavla. 12 Ved' náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach. 13 Preto si vezmite Božiu výzbroj, aby ste mohli v ten deň zla odolať a tým, že všetko prekonáte, obstáť. 14 Stojte teda! Bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti 15 a obujte si na nohy pripravenosť na ohlasovanie evanjelia pokoja. 16 Nadovšetko uchopte štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy toho Zlého. 17 Vezmite si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo. 18a V každom čase v Duchu proste vo všetkých modlitbách a prosbách.

(10) Výzvy a vyhlásenia. Matúš 5, 13 Vy ste soľ zeme. Ak soľ stratí chuť, čo jej dodá slanosť? Už nie je na nič súca, len ju vyhodíť von, aby ľudia po nej šliapali. 14 Vy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, sa nedá ukryť. 15 Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým v dome. 16 Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach! 2.Korinským 2, 15 Lebo sme Kristovou vôňou, príjemnou Bohu uprostred tých, čo získavajú spásu aj medzi tými, čo hynú; Rímskym 12, 21 Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé.

(11) Rôzne služby a povolania. Prvý list Korintským 12, 4 Preto sú dary milosti rôzne, ale Duch je ten istý; 5 rôzne sú aj služby, ale Pán je ten istý; 6 a rôzne sú aj účinky moci, ale Boh je ten istý, ktorý pôsobí všetko vo všetkých.

(13) Zdravé sebavedomie. Prvý list Timotejovi 4, 14a Nezanedbávaj dar milosti, ktorý máš v sebe, ... Prvý list Petra 1, 3 Jeho božská moc nám darovala všetko potrebné pre život a nábožnosť, ... 5 Práve preto sa všemožne usilujte a pridávajte k viere cnosť, k cnosti poznávanie, 6 k poznávaniu sebaovládanie, k sebaovládaniu vytrvalosť, k vytrvalosti nábožnosť, 7 k nábožnosti bratskú oddanosť, k bratskej oddanosti lásku. 8 Ak totiž toto všetko máte a ak to máte v bohatej miere, nebudete nečinní a neplodní v poznávaní nášho Pána Ježiša Krista. 9 Kto to však nemá, je slepý, krátkozraký a zabúda na to, že bol očistený od svojich niekdajších hriechov. 10 Preto sa tým viac usilujte, bratia, upevniť svoje povolanie a vyvolenie. Keď to budete robiť, nikdy sa nepotknete.

(14) Charakter. Druhý list Korintským 6, 1 Ako spolupracovníci vás napomínáme, aby ste Božiu milosť neprijímali nadarmo. ...3 Nikomu ničím nespôsobujeme pohoršenie, aby táto služba nebola zhanobená, 4 ale vo všetkom sa odporúčame ako Boží služobníci: vo veľkej trpezlivosti, v súženiach, v nedostatkoch, v úzkostiach, 5 v ranách, vo väzeniach, v nepokojoch, v námahách, v bdeniach, v pôstoch, 6 v čistote, v poznaní, v zhovievavosti, v добрôte, v Duchu Svätom, v nepokrytekej láske, 7 v slove pravdy, v Božej moci; so zbraňami spravodlivosti v pravej i ľavej ruke, 8 v sláve i potupe, v povesti dobrej i zlej; akoby zvodcovia, a predsa pravdiví, ... Galatským 5, 18 Ale ak vás vedie Duch, nie ste pod Zákonom. ... 22 No ovocie Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, 23 miernosť, sebaovládanie. Proti takýmto veciam nie je zákon. ... 25 Ak žijeme Duchom, podľa Ducha aj konajme! 26 Nehľadajme márnú slávu, nedráždime sa navzájom a nezávidíme jeden druhému! 18 A ovocie spravodlivosti sa rozsieva v pokoji tým, čo šíria pokoj. Prvý list Timotejovi 4, 12b Ty sa však staň pre veriacich (nie len pre veriacich) vzorom v reči, správaní, láske, vo viere a mravnej čistote.

(15) Múdrost' a odbornosť. Genezis 39, 2 Hospodin bol však s Jozefom, takže sa mu darilo a zostal v dome egyptského pána. ... 5 Odvtedy, čo ho Egyptan ustanovil za správcu svojho domu, so všetkým, čo mal, Hospodin požehnával dom Egyptana pre Jozefa. Hospodinovo požehnanie spočívalo na všetkom, čo mal v dome i na poli. ... 23 Správca žalára nedohliadal na nič, čo mu (Jozefovi) zveril, lebo Hospodin bol s Jozefom a s úspechom sprevádzal všetko jeho úsilie. ... 41, 39 Potom faraón povedal Jozefovi: „Keď ti dal Boh toto všetko poznať, nikto nie je natoľko rozvážny a múdry ako ty. ... 44 Faraón povedal Jozefovi: „Ja som faraón, ale bez teba v celom Egypte nikto nesmie pohnúť ani rukou, ani nohou.“ Exodus 35, 30 Mojžiš povedal Izraelitom: „Pozrite, Hospodin povolal po mene ... Naplnil ho Božím duchom, dal mu múdrost', chápacosť, zručnosť pre každú prácu, 32 aby mohol zhotovovať návrhy a uskutočňovať ich ... 34 Dal mu aj schopnosť poučovať iných, ... 35 Naplnil ich múdrosťou, aby mohli zhotovovať akékoľvek práce: remeselnícke, umelecké, výšivkárské ... Oni budú vykonávať

všetky práce a navrhovať plány.“ Prorok Daniel 1, 17 Boh dal týmto štyrom mladíkom schopnosť poznať a pochopiť každé písmo a múdrosť. Danielovi okrem toho dal schopnosť porozumieť každé videnie a každý sen. ... 19 Kráľ sa s nimi zhováral a medzi všetkými sa nenašiel nikto ako Daniel, Chananja, Míšael a Azarja. Príslovia 22, 29 Videl si muža zručného v práci? Bude stáť pred kráľmi, nebude slúžiť obyčajným ľuďom. Jakub 3, 13 Kto je medzi vami múdry a rozumný? Nech dobrým správaním preukáže svoje skutky v múdrej tichosti. ... 17 No múdrosť, ktorá prichádza zhora, je predovšetkým čistá, potom pokojamilovná, vlúdna, ústretová, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, bez predsudkov a bez pokrytectva.

(19) Kresťanstvo i demokracia. Ján 8, 36 Ak vás teda Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní. Druhý list Korintským 3, 17 Pán je Duch, a kde je Pánov Duch, tam je sloboda. Galatským 5, 13 Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia. Len aby sloboda nebola zámenkou pre telesnosť, ale navzájom si slúžite v láske. Prvý list Petra 2, 16 Ste slobodní, no nie ako tí, ktorým sloboda slúži na zastieranie zloby, ale ako Boží služobníci. Jakub 2, 12 Hovorte a konajte tak ako tí, čo majú byť súdení podľa zákona slobody!

(20) Slabina demokracie. Matúš 7, 15 Dajte si pozor na falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v ovčom rúchu, no vnútri sú to draví vlci.

(22) Kompromisy v politike. Žalm 119, 11 V srdci som si skryl tvoju reč, aby som proti tebe nehrešil. Efezským 4,26 Hnevajte sa, ale nehrešte. Slnko nech nezapadá nad vaším hnevom. Druhý list Timotejovi 2, 22 Utekaj pred mladíckymi žiadosťami, ponáhľaj sa však za spravodlivosťou, vierou, láskou, pokojom spolu s tými, čo z čistého srdca vzývajú Pána. Títovi 1, 15 Čistým je všetko čisté. Ale poškrvneným a neveriacim nič nie je čisté, naopak, poškrvnený je aj ich rozum, aj svedomie. Jakub 3, 17 No múdrosť, ktorá prichádza zhora, je predovšetkým čistá, potom pokojamilovná, vlúdna, ústretová, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, bez predsudkov a bez pokrytectva.

(23) Potreba pokánia, ochota odpúšťať. 2. Kronická 7, 14 a môj ľud, po mne pomenovaný, sa pokorí, bude sa ku mne utiekať a odvráti sa od svojich zlých ciest, vypočujem ho z nebies, odpustím mu hriech a jeho zem uzdravím. Žalm 103, 3 On ti odpúšťa všetky previnenia, on ťa uzdravuje zo všetkých chorôb. 4 Zachraňuje ti život zo záhuby, on ťa venčí milosťou a milosrdenstvom. ... 8 Hospodin je milostivý a milosrdný, zhovievavý a bohatý na milosť. 9 Nebude stále vyhľadávať spor, nebude sa večne hnevať. 10 Nezaobchádza s nami podľa našich hriechov, ani nám neodpláca podľa previnení. 11 Ako vysoko je nebo nad zemou, tak jeho milosť prevyšuje tých, čo sa ho boja. 12 Ako je vzdialený východ od západu, tak vzdiaľuje od nás naše neprávosti. 13 Ako sa otec zmilúva nad synmi, tak sa Hospodin zmilúva nad tými, čo sa ho boja. Izaiáš 55, 7 Bezbožný nech zanechá svoju cestu a hriešny svoje zmýšľanie. Nech sa vráti k Hospodinovi a on sa nad ním zmiluje; k nášmu Bohu, lebo on veľa odpúšťa. Jakub 4, 6b Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť. ... 10 Pokorte sa pred Pánom a povýši vás.

(25) Posudzovanie správco. Jakub 1, 19 Budme rýchli počuť, pomalí hovoriť a pomalí do hnevu. Preklad NPK: 1. Korinským 13, 4 Láska je zhovievavá, nežná, nepozná závisť. Nevystatuje sa a nie je domýšľavá, nekoná nečestne, 5 nehladá svoj osoh, nerozčuľuje sa pre nepochopenie, ani nespomína na krivdy, 6 nie je škodoradosná, ale má záľubu v pravde.

(26) Láska k blížnym. Matúš 22, 39 Milovať budeš svojho blízneho ako seba samého.

(27) Láska k nepriateľom. Matúš 5, 44 Milujte svojich nepriateľov; dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú; čiňte dobre tým, ktorí vás nenávidia, a modlite sa za tých, ktorí vás potupujú a prenasledujú. Prvý list Petra 2, 19 Ved' je to milosť, ak niekto, pretože sa riadi vo svedomí podľa Boha, znáša protivenstvá a nevinne trpí.

(28) Miesto bez lásky. Matúš 10, 16 Hľa, posielam vás ako ovce medzi vlkov. Budte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice. Rímskym 12, 21 Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé.

(29) Zlé reakcie na zlo. Matúš 25, 24 Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent a povedal: „Pane, vedel som, že si tvrdý človek. Žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. 25 Preto som zo strachu odišiel a tvoj talent som skryl v zemi. Pozri, tu máš, čo je tvoje!“ 26 Pán mu odpovedal: „Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal. 27 Mal si teda dať moje peniaze peňažníkom a ja by som si bol po návrate vzal svoj majetok aj s úrokom. Jakub 4,17 A tak kto vie dobre robiť a nerobí, má hriech.

(30) Dobré reakcie na zlo. Prvý list Timotejovi 2, 1 Predovšetkým teda žiadam, aby sa konali prosby, modlitby, príhovorné modlitby, vdaky za všetkých ľudí, 2 za kráľov a všetkých vysokopostavených, aby sme mohli žiť nerušeným a pokojným životom vo všetkej zbožnosti a dôstojnosti. 3 Toto je dobré a príjemné pred Bohom, naším Spasiteľom, 4 ktorý chce, aby všetci ľudia boli spasení a spoznali pravdu: 5 lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi — človek Kristus Ježiš, 6 ktorý dal seba samého ako výkupné za všetkých;

Príklady pokánia z moderných dejín Slovenska (k bodu č. 20):

1. V roku 2021, 80 rokov po prijatí Židovského kódexu (1941) prijala Slovenská vláda vyhlásenie, v ktorom sa ospravedlnila Židom za strašné tragédie, ktorý kódex umožňoval.

2. V roku 2023 po 75 rokoch prijala Slovenská vláda a Ekumenická rada cirkví v SR vyhlásenie k februárovému prevratu, ktorý sa udial v roku 1948. Ospravedlnila sa v ňom občanom za krivdy spôsobené komunistickým režimom.

Záverečné slovo na povzbudenie:

Žalm 37

Nerozčuľuj sa nad ničomníkmi,
nežiarli na páchatel'ov bezprávia!
Ved' rýchlo uschnú ako tráva
a zvädnú ako zelená bylina.
Dúfaj v Hospodina a konaj dobro,
bývaj vo vlastnej krajine
a zachovávaj vernosť.
Raduj sa v Hospodinovi
a dá ti, po čom túži tvoje srdce.
Zver svoju cestu Hospodinovi,
dôveruj mu a on sa o všetko postará.
Tvojej spravodlivosti dá vyjsť ako svetlu
a tvojmu právu ako jasnému poludniu.
Utíš sa pred Hospodinom, vyčkaj na neho
a nerozčuľuj sa nad tým, kto má úspech,
a nad tým, kto je zákerný.
Prestaň sa hnevať a zanechaj zlosť!
Nerozčuľuj sa, vedie to len k zlému!
Ved' ničomníci budú vyhubení, ale tí, čo
očakávajú Hospodina, budú vlastniť krajinu.